Incipit ſpeculū perfectiōis ſta
tus fratrū minorum
Iſtud opus compilatū eſt p
modum legende ex quibuſ
dam antiquis qui ī diuerſis
locis ſcripſerūt et ſcribi fece
rūt ſocij bti franciſci Et no
ta q̄ beatus franciſcꝰ fecit
tres regulas videlicꝫ illam
quā confirmauit pp̄ Innocē
cius tercius ſine bulla Se
cundo fecit aliā breuiorē
videlicet illam quā fecit
pp̄ter viſionē ſibi oſtenſam
de hoſtia pūa quā monitus
fuit facere de multis frag
mentis q̄ ei tenere videba
tur et ex ea tribuere volētibꝫ
manducare et hec regula p
dita fuit ſicut dicet inferius
Poſt fecit aliā quā cōfirmā
uit papa honorius cum bul
la de qua regula multa fue
rūt extracta per miniſtros cōn
voluntatem beati franciſ
ci ſicut īferius continetur
Incipit tabula hꝰ libri p̄mi
Quomodo btūs franciſcus i
rndit miniſtris volentibꝫ ob
ligari ad obſeruandū regu
lam quā faciebat
De perfectiōne paupertatis et ij
primo qualit btūs franciſcꝰ
declarauit voluntatē et inten
tionē ſuā quā habuit a prī
cipio uſqꝫ ad finē ſup obſerua
cia paupertatis
Qualit rndit miniſtro volen iij
ti habere libros de licencia eꝰ
De nouicio volente habere iiij
pſalteriū de licencia eiꝰ

De paupertate ſeruanda ī libri- v
lectis et edificijs et utēſilibꝫ
Qualit fecit exire oēs frēs de vj
quadā domo que dicebatur
eſſe fratrum domum
Qualit voluit deſtruere quādā vij
Qualit increpauit vicariū viij
ſuū q̄ faciebat illi edificari
unā domunculam pro dicē
do officium ſua l' q̄ dicebat ee ſua
Quō nolebat ſtare ī cella cuiꝰ ix
De mō capiendi loca ī ciui x
tatibꝫ et edificandi ī eis
Quō frēs maxie prelati et xj
ſciati fuerūt btō franciſco cō
trarij ī faciendo loca
Quō reputabat furtum acquire xij
elemoſinas ul' uti eis ultra ne
ceſſitatem
Qualit xp̄us dixit ei q̄ nolebat xiij
frēs aliquid hr̄e ī cōi l' ī ſpecia
li De execracione pecunie et xiiij
qualit puniuit fratrē pp̄ter
hoc De vitanda mollicie et xv
multitudine tunicarum et habē
da paciencia ī neceſſitatibꝫ
Quō nolebat ſatiſfacere corpori xvj
ſuo Quō verecundabat aliq̄ xvij
paupiorē ſe Qualit induxit xviij
et docuit primos fratres ut
irent pro elemoſina Quō nole xix
bat frēs prouidos et ſollicitos
eſſe de craſtino Qualit rep xx
hendit fratres vbo et exem
plo q̄ parauerūt mēſā ſup
tuoſe in die natiuitatis domi
ni Qualit dnūs hoſtienſis xxj
plorauit et edificatus fuit
de paupertate frm̄ Qualiter xxij
milites inuenerūt neceſſaria
Qualit iuit pro elemoſina xxiij

pu⁹ quā intrret ad mēsam car
xxiiii dinalis De fratre qui nec orā
bat nec laborabat ſʒ bñ co
xxv medebat Qualit' exiuit cū
feruore ad quendā paupē
q'iuit cū elemoſina laudan
xxvi do deum Qualit' reuelatū
ſibi fuit a dño q vocarent'
frēs minores et annūciarēt
xxvii pacē et ſilenciū De caritate
et ɔdeſcenſione ad proximū
xxviii Qualit' ɔdeſcendit frī īfirmo
xxix Qualit' nudauit ſe et ſociū ut
xxx veſtiret pauperem Qȝ furtum
ɔputabat non dare magis egē
xxxi ti Qualit' dedit mantellum
xxxii nouū paupi ɔparto Qualit'
q̄dā paup' virtute elemoſīe btī
francisci remiſit īiurias dño
xxxiii ſuo et odiū Qualit' miſit mā
tellū mulieri paupcule q̄ pa
xxxiiii tiebat in ocul' ſicut ipſe Qua
lit' dedit tunicā fratribʒ pete
xxxv tibʒ eā amore dei Qualit' vo
luit occulte dare paupi unā
xxxvi peciam Qualit' dixit fratri
egidio ut veſtiret pauperē
xxxvii De penitencia q̄ dedit fratri
q male iudicauit pauperē
xxxviii De teſtamento nouo q fecit
dari mulieri paupi mr̄i duoꝝ
xxxix frm̄ De pfcōne ſancte humilita
tis et obediencie ī ſeipo et ī frī
bʒ ſuis et qualit' reſignauit
officiū plātōis et inſtituit ge
xl nealē miniſtrū Qualit' reſigna
uit etiā ſocios ſuos nolēs hr̄e
xli ſociū ſpeciale Qȝ ppt' malos p
xlii latos renūciauit officiū Qȝ
humilit' acquirebat carnes p īf
rmis et monebat eos eē patiē

xliii tes De humili ceſſione btōꝝ f
et dnici qñ fuerūt ſil' ī curia
ta cū cardinalibʒ utrū vellet
fratres ſuos eſſe prelatos ī
xliiii ecīa Qȝ pro fundamento hu
militatis voluit oēs frēs ſuos ſ
xlv uire leproſis Qȝ de omnibʒ
bonis verbis et opibʒ ſuis vole
bat ſoli deo attribui gloriā
xlvi et honorē Qȝ uſqʒ ad mortē
voluit hr̄e gardianū unū de
ſociis ſuis et viuē ī ſubiectio
xlvii ne De pfcō modo obediendi
xlviii quē docebat Qualit' aſſilauit
pfcm̄ obedientē ſub figura
xlix corpi mortuo Qȝ piculoſum
eſt nimis cito precipe p obiaʒ
et precepte obediencie nō obe
l diē Qualit' rūdit fratribʒ ſua
dentibʒ ei ut peteret priuilegi
um ut poſſent libe predicare
li De mō quem tūc tenebat oēs
frēs ī reconſiliando ſibi īnice
lii qñ unus turbabat aliū Qua
lit' xp̄us conqueſtus fuit frī
leoni ſocio btī franciſci de in
gratitudīe et ſuꝑbia fratrū
liii Qualit' humilit' et vere rūdit
cuidam doctori ordie pdicato
rū iterroganti eū de verbis
liiii ſcripture De humilitate et pace
habenda cum clericis et ſecu
lv laribʒ Qualit' acquiſiuit hu
milit' etiam ſancte male de
lvi angel' De humili obia q̄ ōn
debat circa eccleſias ſcobādo
lvii et purgando eas De ruſtico q
inuenit eū humilit' ſcobantem
eccleſiam et conuerſus intrauit or
lviii dinē et fuit ſanct⁹ frat' Qua
liter punivit ſeipm̄ ɔedendo

in scutella cum leproso qui faciebat illi lix
verecundiam Qualiter fugavit de-
mones cum verbis humilitatis
De visione fratris pacifici quod vi- lx
dit et audivit sedem luciferi
reservatam humili francisco Qua- lxi
liter se fecit trahi nudum cum
fune ligato ad collum coram po-
pulo Quomodo volebat omnibus esse no- lxii
tum quicquid consolationis recipiebat
corpus eius Qualiter se statim ac- lxiii
cusavit de vana gloria quam
habuit dando elemosinam Qua- lxiiii
liter descripsit statum perfecte humili-
tatis in seipso Qualiter voluit lxv
ire humiliter ad partes longinquas
sicut miserat alios fratres et
qualiter docuit fratres ire humiliter
et devote per mundum Qualiter lxvi
docuit quosdam fratres lucrari
animas quorundam latronum per
humilitatem et caritatem Qua- lxvii
liter ex vexatione demonum
cognovit plus placere deo quod
staret in locis pauperculis et hu-
milibus quam cum cardinalibus
Qualiter respondit fratribus volentibus lxviii
ire per viam sapientie et scientie sue
et non per viam humilitatis Qua- lxix
liter prescivit et predixit quod scientia
debebat esse occasio ruine or-
dinis Quomodo tempore tribulationis fu- lxx
ture qui intrabunt ordinem erunt
benedicti Qualiter respondit socio lxxi
suo querenti quare non corrigebat
excessus qui fiebant in ordine
tempore suo Quomodo orationibus et lacrimis lxxii
humilium et simplicium fratrum con-
vertuntur anime quas videbatur convertere
propter scientiam et predicationes ali-
orum Quomodo volebat et docebat pre- lxxiii
latos et predicatores debere se exer-
cere in oratione et operibus humilitatis
Quomodo ad verecundiam suam docuit lxxiiii
fratres cognoscere quis ipse erat servus
dei et quis non Quomodo voluit or- lxxv
dino ut fratres omnes laborarent
interdum manibus suis De zelo ip- lxxvi
sius ad perfectionem regule et ad
totam religionem et qualiter lau-
dabat regule professionem et vo-
lebat fratres scire eam et loqui de
ea et mori cum ea De sancto layco qui lxxvii
fuit martirizatus tenendo regulam
in manibus Quomodo voluit religionem suam lxxviii
semper esse sub protectione et cor-
rectione ecclesie romane De quatuor lxxix
prerogativis quas dominus donavit
religioni et nunciavit eas beato
francisco De conditionibus que debent lxxx
esse necessarie generali ministro
et sociis eius Qualiter locutus fuit lxxxi
sibi dominus dum nimis affligeretur
propter fratres qui declinabant a per-
fectione De singulari zelo quem ha- lxxxii
buit ad locum beate marie de por-
tiuncula et de constitutionibus quas
fecit ibi contra verba ociosa Qua- lxxxiii
liter admonuit fratres ut numquam
dimitterent istum locum De preroga- lxxxiiii
tivis quas fecit dominus in loco sancte
marie de angelis De zelo ipsius lxxxv
ad perfectionem fratrum et primo qua-
liter descripsit eis fratrem perfectum
Qualiter describebat oculos in- lxxxvi
pudicos ut indueret fratres
ad honestatem De tribus verbis lxxxvii
que reliquit fratribus ad conservandum
perfectionem suam De amore quem lxxxviii
ostendit fratribus prope mortem Quali- lxxxix
ter timebat ne fratres incurrerent ali-
quam tribulationem propter infirmitatem

xx suas Qualiter admonuit soro-
xxi res sancte clare De continuo fer-
uore amoris et compassionis
ad passionem xpi quod non curabat
de suis infirmitatibus propter amo-
xxii rem passionis xpi Qualiter inuen-
tus fuit ire plangendo alta uo-
xxiii ce passionem xpi Qualiter solacia
que aliquando faciebat exterius uertebant
r in lacrimas et compassionem xpi
xxiiii De zelo ipsius ad orationem et opus
diuinum et ad seruandum leticiam
se spiritualem in se et in aliis et primo
xxv de oratione et diuino officio Qua-
liter in se et in aliis semper dilexit
leticiam spiritualem interiorem et ex-
xxvi teriorem Qualiter reprehendit so-
cium qui erat tristis in facie
xxvii Qualiter docebat fratres satisfa-
cere necessitatibus corporis ne o-
xxviii ratio amittatur De quibusdam
temptationibus quas permisit ei dominus
xxix De grauissima temptatione quam
l habuit ultra duos annos De
temptatione quam habuit per mures de
qua consolatus est eum dominus et tunc
certificauit eum de regno suo.
xi De spiritu prophetie. qualiter dixit
pacem fiendam inter episcopum et
xii potestatem assisii Qualiter preuidit
casum fratris qui nolebat confiteri
xiii sub specie silencii De illo qui plora-
bat coram beato francisco ut recipe-
xiiii retur ad ordinem De uinea sacer-
dotis que fuerat spoliata uuis

xv occasione beati francisci De milite-
bus perusii qui impediebant predicationem suam
xvi Qualiter preuidit occultam tempta-
tionem et tribulationem cuiusdam fratris
xvii De hiis que predixit fratri bernardo
et qualiter impleta fuerunt omnia sicut
xviii dixit Qualiter prope mortem suam
misit beate clare quod uideret ipsum
xix Qualiter predixit corpus suum esse honorandum post mortem
xx impletum fuit post mortem De diuina
prouidentia circa ipsum in rebus ex-
xxi terioribus De pisce quem appetebat
xxii in infirmitate sua De cibo et
panno quos appetebat circa
xxiii mortem suam De amore ipsius ad
creaturas et creaturarum ad ipsum
et primo de amore quem habuit spe-
cialiter ad aues que uocantur capel-
lute quia per eas figurabat bonum
xxiiii religiosum Quia uolebat suadere
imperatori ut faceret specialem
legem quod in natiuitate domini homines
bene prouiderent auibus boui et
xxv asino et pauperibus De amore
et obediencia ignis ad ipsum
quando fecit sibi fieri cocturam Quia
xxvi noluit extinguere nec permittere ex-
tinguere ignem qui comburebat brac-
xxvii cas suas Quia numquam uoluit pos-
tea unam pellem quia non permi-
xxviii sit eam comburi ab igne. De
singulari amore quem habuit ad
aquam et petras et lignum
xxix et flores Qualiter commendabat
solem et ignem pre aliis crea-
xxx turis De laude creaturarum quem

de

fecit qn dominus certificauit eum
de regno suo De morte ipsius: xxxi
leticia quam ostendit qn sciuit pro
certo se esse morti propinquum. et
qualiter respondit fratri helie ammone
ti ipsum de tanta leticia Qua xxxii
liter induxit medicum ad dicen
dum sibi quantum poterat viuere xxxiii
Et statim cum audiuit se cito
moriturum fecit sibi cantari
laudes quas fecerat Qualiter xxxiiii
benedixit ciuitati assisii qn por
tabatur ad sanctam mariam ut
moreretur ibi Explicit tabula

Quomodo beatus franciscus
respondit ministris nolentibus ob
ligari ad obseruandum regu
lam quam faciebat Capitulum primum

Postquam secunda re
gula quam fecit beatus
franciscus per
dita fuit ascen
dit in quendam montem cum fratre
leone de assisio et fratre bonizo
de bononia ut faceret aliam
regulam quam xpo docente scri
bi fecit. Congregati autem si
mul plures ministri ad fra
trem helyam qui erat vicari
us beati francisci dixerunt sibi
Audiuimus quod iste frater fran
ciscus facit unam nouam re
gulam timemus autem ne faciat
eam nimis asperam quod non pos

simus eam obseruare. Volumus
ergo quod vadas ad eum et dicas
sibi quod nolumus esse obligati
ad regulam faciat eam pro se et
non pro nobis. Quibus frater
helyas respondit quod nolebat ire
timens reprehensionem beati francisci
Tunc illis instantibus quod iret dixit
se nolle ire sine ipsis et tunc omnes
simul iuerunt. Cumque esset frater
helyas prope locum ubi stabat
beatus franciscus vocauit eum
frater helyas quo respondente et
vidente ministros predictos dix
it beatus franciscus. Quid volunt
isti fratres. Et frater helyas ait. Isti
sunt ministri ~~qui audientes~~ qui
audientes quod tu facis regulam
nouam et timentes quod tu fa
cias eam nimis asperam dicunt
et protestantur quod nolunt esse ob
ligati ad illam. facias eam pro
te et non pro ipsis. Tunc beatus franciscus
uertit faciem suam ad celum
et loquebatur xpo sic. Domine non
ne bene dixi tibi quod isti non crede
rent tibi. Tunc omnes audi
erunt vocem xpi respondentis in ae
re. Francisce nichil est in regu
la de tuo. sed totum est meum
quicquid est ibi. et volo quod regu
la sic obseruetur ad litteram ad
litteram ad litteram sine glosa sine
glosa sine glosa et addidit